

1/2019

fabaa

Korkeatuottoisen karjan arjessa jalostuksesta ei tingitä

- *Genomitestauksella
luja perusta*
- *Emotarkkailu uudistui*
- *Vaalivuosi kutsuu
vaikuttamaan*



Poimi parhaat ja säästä genomitestauksella

Genomitestin tulosten perusteella tiedetään jo vasikasta, millaisia geenejä eläin tulee jättämään jälkeläisilleen. Valitse parhaat yksilöt seuraavan sukupolven emäksi ja säästä hiehonkasvatuksen kustannuksissa.

Genomitesti auttaa tavoitteiden toteuttamisessa:

- Valitset parhaat vasikat karjasi uudistukseen
- Löydät huippuyksilöt alkiohuuhteluun
- Tehostat sonnivalintaa
- Varmistut eläimesi polveutumisesta
- Tiedät eläintesi perinnöllisen tason terveysominaisuuksissa

Hinnat:

DNA-korvamerkinäyte 27,10 €/eläin
TEGO-näyte 29,10 €/eläin



Tilaa genomitestit helposti MinunMaatilani-ohjelmiston kautta!



Odotettavissa paljon uutta

AIKA RIENTÄÄ, MAAILMA MUUTTUU ja Faba sen mukana. On kuitenkin asioita, jotka pysyvät. Fabalaiset ovat edelleen luotettavia, kovan luokan asiantuntijoita omissa tehtävissään ja karjanomistajien arjen apuna.

DIGITALISAATIO ON KARJATILOILLA ARKIPÄIVÄÄ

ja kuluvana vuotena Faba tuo jälleen useita digitaalisia uutuuspalveluita tilojen käyttöön. Papereiden pyörytys vähenee ja asiat on helpompi koota yhteen, kun ne ovat myös sähköisessä muodossa käytettävissä. Sähköinen siemennys- ja terveystietokanta avaa mahdollisuuksia tallentaa tapahtumia lehmän elämän ajalta entistä kattavammin. Se parantaa seurantaa ja mahdollistaa johtopäätökset sekä toiminnan kehittämisen. Uudistuva hedelmällisyysraportti tuo vastaavia etuja.

JALOSTUKSEN UUTUUTENA

odotetaan rehuhyötysuhdetutkimuksen käytännön sovelluksia. Rehunkäyttökyvyn jalostaminen nostaa karjojen tuottavuutta ja parantaa tilojen taloudellista tulosta. Myös kovin ajankohtainen ympäristövastuullisuus saa uusia ulottuvuuksia.

JA AIKA, se todellakin tuntuu rientävän. Tänä vuonna on Faban edustajiston vaalivuosi. Nykyinen, nuorekas ja innovatiivinen edustajisto aloitti neljännen toimivuotensa. Toivomme syksyn

vaaleihin jälleen runsasta ehdokasmäärää ja kasvavaa äänestysprosenttia. Edustajisto on näköalapaikka. Sen jäsenenä pääsee vaikuttamaan päätöksentekoon ja osuuskunnan kehittämiseen. Edustajisto tarjoaa myös mahdollisuuksia itsensä kehittämiseen ja kansainvälisiin tehtäviin. Ryhdy ehdokkaaksi ja vähintäänkin käytä äänioikeuttasi!

Tiina Mitikka

hallituksen puheenjohtaja



Kannen kuva Jari Kesänen

FABAN JÄSENLEHTI

Faba osk
PL 95 (Korpikyläntie 77)
15871 Hollola
Puh. 020 747 2020

Toimitusjohtaja
Antti Latva-Rasku
Puh. 0400 342 039

Tuoteryhmäjohtaja
Marja Eskelinen
Puh. 040 311 5100

Myynti- ja markkinointijohtaja,
päätoimittaja
Tapani Puumala
Puh. 0400 186 128

Markkinointipäällikkö
Eve Jussila
Puh. 043 826 9444

Lehden toimitus
Eveliina Kuukkanen-Vekeli
Puh. 043 825 1468

Sähköpostiosoitteet
etunimi.sukunimi@faba.fi
www.faba.fi

Painopaikka
Punamusta, 2019

100-tonnari
Anis (V Elvis x
G Sand), GP +84.
Sen keskituotos
on ollut lähes
13 000 kiloa.



Jalostuksesta tinkimättä

Nina ja Hannu Hokkanen ovat sopeutuneet maidon hinnanlaskuun. Vakituudesta ulkopuolisesta työvoimasta on luovuttu ja kone- sekä rakennusinvestoinnit ovat minimissä, mutta jalostuksesta ei ole tingitty tippaakaan. Säännöllisten FabaJASU-käyntien ohella genomitestaus ja alkiot kuuluvat korkeatuottoisen karjan arkeen.

Teksti Mikko Säynäjärvi | Kuvat Jari Kesänen

Nina ja Hannu hoitavat tilan työt kahdestaan. Hannun, 50, työpanoksesta tosin luottamustoimet vievät paljon aikaa. Nina, 45, työskenteli neljä vuotta sitten jalkahoitajana, mutta maidon hinnan romahdus johti ammatinvaihtoon. "Meidän työntekijämme oli tuolloin lähdössä, joten ajoitus Ninan tulolle oli juuri sopiva", Hannu kertoo.

Hannu on ollut mukana meijerien hallinnoissa jo 20 vuotta ja viime huhtikuusta alkaen Valion hallintoneuvostossa. "Paljon tuttavita, mielenkiintoisia asioita, mutta sitten on todettava, että tieto lisää tuskaa. Joskus tuntuu siltä, että suomalainen maidontuotanto on kuin lastu koskessa", Hannu kertoo tuntemuksistaan.



Hannu ja Pööna tekevät tuttavuutta.

Noutaja ei katso rotua

Jalostusasiantuntija **Helena Korkee** on Hokkasille tuttu jo monien vuosien ajalta. Aiemmin Hannu osallistui tiiviimmin jalostussuunnitteluun, mutta nyt Nina on ottanut vastuun. ”Helena tekee suunnitelman, mutta minä kyselen paljon. Myöhemmin saatan kinastella Hannun kanssa joistakin yksilöistä, mutta pitoisuudet, terveys ja utarerakenne ovat meille selvät tavoitteet”, Nina kertoo.

Karja on ollut mukana GenVik-projektissa (ent.LD-projekti) jo pitkään. ”Vasikoiden genomitestaus on hieno juttu. Olemme päässeet sen avulla nopeasti eteenpäin”, Nina toteaa. Tästä hyviä todisteita ovat Ninan esittelemät karjan perinnöllistä edistymistä kuvaavat tulosteet.

Holsteinien osuus kasvaa vähitellen, mutta tietysti kaikki hyvät yksilöt rotuun katsomatta saavat jäädä”, Nina kertoo. ”Noutaja ei katso rotua”, Hannu tokaisee vahvistukseksi.

Ammattilaiset asialla

Seminologit hoitavat siemennykset ja hiehojen FabaHELMI-käynnit. Joskus myös seminologit tarkastavat poikineita. ”En koe siemennystä omaksi hommaksi. Haluan, että ammattilainen tulee paikalle tuoreet sonnit mukanaan”, Hannu toteaa.

>>

Ala-Rantala, Kangasniemi

Hannu ja Nina Hokkanen sekä pojat Tuomas, 15,
ja Juho, 14

Vuonna 2001 rakennettu ja 2012 remontoitu pihatto
(robotti, vasikkatilat ja takakierto)

Hiehonavetta 2012

60 lypsävää, joista kaksi kolmasosaa holsteineja ja
lopun ayrshirejä

Keskituotos 12 000 kg EKM

Jalostustavoitteet pitoisuudet, terveys ja utarerakenne

GenVik-projektissa (ent. LD-projekti), FabaJASU,
FabaRANE, FabaHELMI hiehoilla ja seminologipalvelut

Peltoa vuokramaineen 136 ha, josta puolet nurmella
ja puolet viljalla

Metsää 45 ha

Naapuriyhteistyötä ja yhteisiä koneita



Hannulla on 20-vuotinen ura meijerin hallinnossa ja maidontuottajana. Aikoinaan hän toimi myös sorkkahoitajana.

Liharotusonnien osuus on vähitellen noussut 25 prosenttiin. Käytössä on pääasiassa tavallinen ja lajiteltu blondi-siemen. ”Liian tarkaksi ei kannata liharotusonnien käyttöä vetää. Tyhjä paikka tulee kalliiksi, ja kyllä ylimääräisille hiehoille aina ostaja löytyy”, Hannu toteaa.

Huuhteluista ja alkio-ostoista on kertynyt hyviä kokemuksia, mutta Nellin tapaus jäi hetkeksi harmittamaan Ninaa ja Hannua. Nelli (VH Liftoff x Lastyear), +35, palkittiin 2017 jalostusarvoltaan parhaana holstein-naaraana. Nelli myytiin Hollolaan huuhteluihin, mutta sen alkiot eivät tuottaneet kotikarjaan yhtään jälkeläistä.

Onneksi sentään Nellin suku jatkuu muualla syntyneiden tyttärien ja pojan, VH Pikachun, gNTM +31, ansiosta. Myös Nellin oma taival jatkuu Iskola Oy:n karjassa.

Huuhteluista ei kuitenkaan luovuttu. Nyt ne tosin tehdään kotona. Joulukuussa Näpsä (VH Bernell x D Jul), +20, ja Onelma (VH Brixton x VH Grafit), +27, huuhdeltiin lajitelluilla VH Hotmanilla ja VH Cosmolla. Näistä saatiin yhteensä 15 alkioita.

Virkistävät alkiot

Hannu ja Nina ovat myös ostaneet runsaasti alkioita. ”Alkio-ostot ovat meille virkistävä loton korvike”, Nina naurahtaa. Voittosuhdekin on ollut aivan toista luokkaa kuin lotossa. Yksi



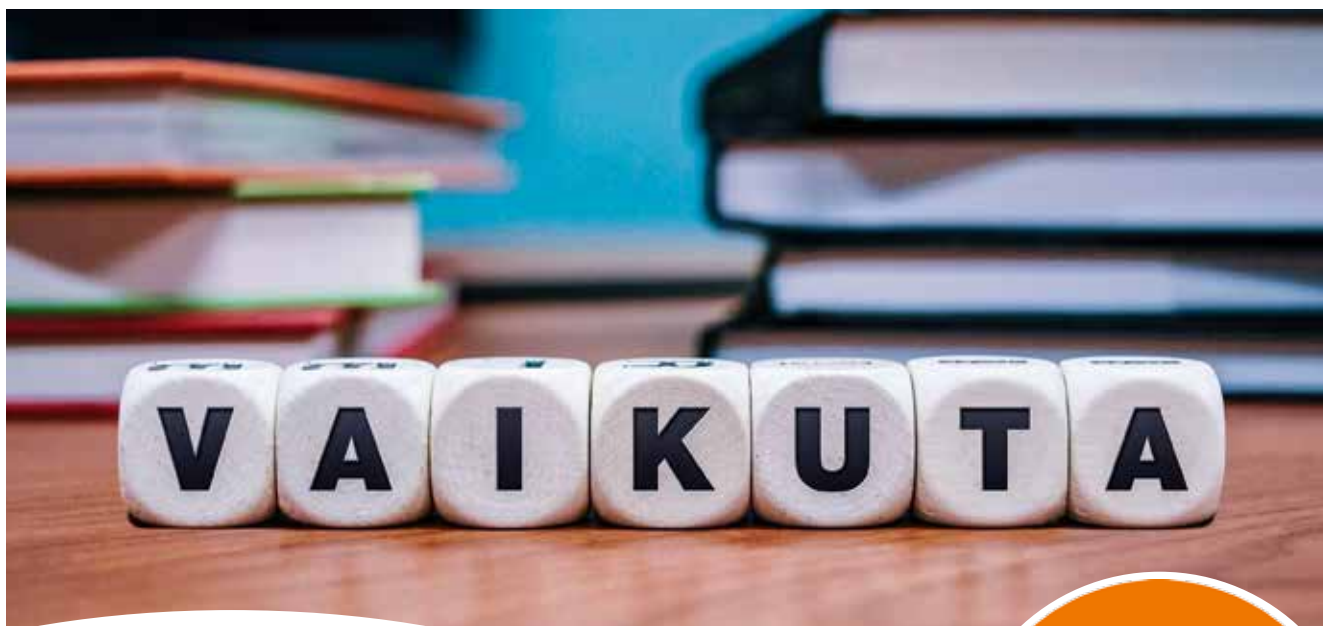
Nina suosittelee loton sijaan virkistäviä ja kannattavia alkio-ostoja.

parhaista on elokuussa syntynyt Heikkilän Nappiksen tytär Pööna (VH Nordman x VH Bolus), +26.

”Laajennus olisi mahdollista ympäristöluvan ja peltojen puolesta, mutta haluammeko olla velkaisia eläkkeelle asti? Pojistaakaan ei vielä tiedä. Lisäksi laajennus vaatisi luottamustoimista luopumisen”, Hannu kertoo.

Tilanne on tällä hetkellä melko vakaa. Tuotos on noussut vaikean kesän ja syksyn jälkeen. Rehua on riittänyt runsaan peltoalan ansiosta myös myyntiin. Koneinvestoinnit eivät kuitenkaan ole ajankohtaisia. ”Käytämme naapurien kanssa paljon yhteisiä koneita ja lähinnä mietimme, että pitäisikö meidän ostaa uusi hitsauslaite”, Nina sanoo.

Yhteisten koneiden lisäksi naapurien kanssa on muutakin toimintaa. ”Todella mukavan viljelijäporukan kanssa käymme reissuilla kotimaassa ja ulkomailta”, Nina kertoo. Ihan oma mieluinen harrastus on karaoke. Hannun aikaa kuluu paljon luottamustoimissa, mutta poikien ja Sulo-koiran kanssa ehtii aina välillä käydä metsällä. **f**



Fabassa on vaalivuosi

Tule mukaan vaikuttajaksi

Edustajisto-
vaalit
2019

faba

Haluatko olla mukana Faban menestyksen kehittäjänä ja vaikuttajana suomalaisessa kotieläintuotannossa? Vuosi 2019 on Faban edustajiston vaalivuosi, jolloin jäsenet valitsevat uuden edustajiston.

Kotieläinyritysten toiminta kehitty vauhdilla samalla, kun rakennekehitys jatkuu voimakkaana. Vähintään samaa tahtia kehittyvät karjanomistajien yhdessä omistaman Faban tarjoamat palvelut. Parhailtaan Faba panostaa voimakkaasti sähköisiin palveluihin. Edustajisto ohjaa kehitystä strategisella tasolla ja varmistaa edellytykset jatkuvalle uudistumiselle. Faban strategiana on tarjota tuotteita ja palveluja, joita tilat eläinaineksensa kehittämiseen ja ylläpitoon sekä eläinten hyvinvointiin tarvitsevat. Eläinainekse on jokaisen nautakarjatilan tuottavuuden perusta.

Fabaa kehitetään tulevaisuuden tarpeisiin

Toiminta karjan parissa on entistä vaativampaa ja yritysmäisempää. Palveluiden ja tuotteiden on sovelluttava kar-

janomistajien kehittyvään toimintaan. Paras näkemys Faban tulevaisuuden palveluista löytyy kotieläinyrityksiä johtavilta karjanomistajilta.

Lisäksi on tärkeää, että myös nuoret karjanomistajat ovat mukana jo nyt tulevaisuutta koskevassa päätöksenteossa.

Syksyllä 2019 Faban jäsenet valitsevat jälleen postivaalilla edustajansa Faban edustajistoon kehittämään osuuskuntaa. Edustajisto koostuu osuuskunnan toimintaan sitoutuneista ja sen palveluiden kehittämiseen kiinnostuneista karjanomistajista. Faba on jokaisen karjanomistajan kumppani arkisessa yrittämisessä karjan parissa. Osuuskunnan tarjoamat palvelut on suunniteltu helpottamaan kotieläinyrittäjän arkista työtä ja tuomaan tulosta.

Lähde mukaan kehittämään suomalaisten karjatilojen menestystarinaa. **f**

Mikä on edustajisto?

➤ Edustajiston tehtävä on osuuskunnan toiminnan ohjaaminen ja valvominen. Käsiteltävät asiat koskevat pääasiassa osuuskunnan taloutta ja hallintoa. Edustajisto tekee päätökset osuuskunnan toimintaa koskevissa merkittävissä asioissa ja valitsee mm. osuuskunnan hallituksen, hallinnontarkkailijat ja muut tarvittavat toimikunnat.

➤ Edustajisto on osuuskuntamme ylin päättävä elin. Se muodostuu Faban palveluja käyttävistä jäsenistä, jotka valitaan tehtävänsä jäsenvaalilla. Edustajiston toimikausi on neljä vuotta ja kokouksia on normaalisti kaksi kertaa vuodessa. Seuraava edustajiston vaali käydään syksyllä 2019.

Ennätyksen haltija

Jalostusasiantuntija Jarkko "Hyde" Hyttinen ei peittele karjaintoiaan. Ylä-Savossa onneksi työsarkaa riittää, ja etenkin hänelle mieluisimmalla palvelulla, FabarANElla, on kova kysyntä. Jarkon ennätykselliset vuotuiset luokitusmäärät häytyttelevät 3 000 rajaa.

Teksti Mikko Säynäjärvi | Kuvat Tiina Tahvonen ja Sanna Lohenoja

Lehmät ovat kuuluneet aina Jarkon, 31, elämään. "Lapsista asti olen tehnyt navettahommia. Kysymykseen, menetkö pellolle vai navettaan, ei tarvinnut vastausta miettiä. Myöhemmin äidin kanssa jalostettiin ja etenkin alkio-ostoissa minun mielipiteeni painoi. Tällä hetkellä puolet kotikarjan lehmistä polveutuu alkiosta", Jarkko kertoo.

Ihmisten parissa

Käytyään vuoden lukiota Jarkko päätti lähteä Peltosalmele opiskelemaan maaseutuuyrittäjäksi. Sen jälkeen armeijaan ja sieltä vänrikkinä Savoniaan agrologiopintojen pariin. Valmistuttuaan elokuussa 2013 edessä oli karjanhoitajan pesti Peltosalmelella. Seuraavana vuonna Jarkko kävi seminologikurssin, ja vuoden lopussa hänelle tarjottiin jalostusasiantuntijan tehtävää Ylä-Savosta.

"Tämä homma sopii minun kaltaiselleni puheliaalle ihmiselle

hyvin. Tässä ei höperöidy. Saan olla ihmisten kanssa, enkä ole erossa lehmistäkään. Ja vaikka olenkin ayrshire-fanaatikko, niin kyllä muutkin rodut ovat hienoja", Jarkko naurahtaa.

Pitoisuuksia ja karsintaa

"Eläinainees menee eteenpäin, mutta eteneminen ei ole pika-juoksua. Tämä olisi hyvä kaikkien ymmärtää. Kolme sukupolvea, eli kymmenen vuotta, pitää seurata. Itselläni on nyt takana jalostusuraa vasta kolmasosa, joten kätten jälkiä pitää odotella", Jarkko kertoo.

"Kyllä nyt keskitytään pitoisuuksiin. Monet ennakoivat niiden merkityksen korostuvan entisestään. Heikkotasoisemmat lehmät saavat lähteä yhä herkemmin, eli karsinta kovenee", Jarkko kuvailee nykyistä suuntaa.

FBI:n riveissä

Jarkko asuu lisalnessa puolisonsa Annin kanssa. Anni työskentelee seminologina, joten kotona keskustelut menevät helposti lehmien pariin. Lisäksi Jarkko käy välillä auttamassa isäänsä ja sisartaan Henna. Jarkon äiti menehtyi yllättäen syksyllä ja Henna jätti työnsä ProAgrialla palatakseen hoitamaan karjaa isänsä kanssa.

Urheilu on kuitenkin hyvä keino välillä päästä irti työstä ja lehmistä. "Jääkiekko jäi 14-vuotiaana, mutta salibandyä pelaan 3. divisioonassa FBI:n, eli Floorball lisalmen riveissä. Lisäksi yritän pysyä Annin perässä hiihtoladulla", Jarkko kertoo urheiluharrastuksistaan. **f**



Jarkolla on hallussaan luokituksen Suomen ennätys. Viime vuonna hänelle kertyi 2 931 luokitusta. "FabarANE on minulle mieluisin tehtävä. Niitä tekisin vaikka kuinka", Jarkko sanoo.



Nina ja Pasi Prättälä ovat tyytyväisiä SenseHubin monipuolisuuteen. Yhteiskäyttö MinunMaatilani-ohjelmiston kanssa säästää aikaa ja vaivaa.

Korvamerkkianturin lisäksi voi valita myös kaulapannat.



oikeellisuus. Kun asioita kirjataan moneen paikkaan, virheiden mahdollisuus kasvaa”, hän jatkaa.

Terveystseuranta

”Terveystseuranta SenseHubissa on aivan omaa luokkaansa,” Pasi Prättälä kehuu. Hän seuraa tarkasti varsinkin vastapoikineiden ryhmää ja antaa ennaltaehkäisevästi propylenglykolia, jos märehminen laskee. ”Ennen SenseHubia useita eläimiä meni syöttämättömäksi kuukauden kuluttua poikimisesta. Nyt sairastumiset ovat kurissa ja eläinlääkärikäynnit vähentyneet,” Pasi kertoo.

Järjestelmän ansiosta myös kiimatomat eläimet on löydetty aiempaa nopeammin ja saatu hoidettua heti. Kiimanseurannassa SenseHubin etu on, että hälytys kertoo kiiman voimakkuudesta ja siitä, kauanko on aikaa siementää. Näin on helpompi päättää, siementetäänkö eläin nyt vai myöhemmin.

SenseHub omalle karjalle?

SenseHubin hankintaa suunniteltaessa kannattaa miettiä, sopivatko omalle tilalle paremmin korvamerkki- vai kaulapanta-anturit vai molemmat. Laitteistoon on valittavana kolme eri tasoa: Startti, Pro tai Premium. On myös mahdollista valita esimerkiksi Startti-toiminnot hiehoille ja Premium-taso lehmille. SenseHubin ja MinunMaatilani yhteiskäytössä on ryhmäseuranta varten automaattiset ryhmäjaot. Lisäksi voi halutessaan ostaa erillisen ryhmittely-osion tarkempaan jaotteluun. Hälytyksiä voi seurata tietokoneelta, MinunMaatilastani tai puhelimeen ilmaiseksi asennettavasta sovelluksesta. **f**

SenseHub

– eläinten hyvinvoinnin seuranta entistä monipuolisemmin

SenseTime päivittyi vuoden alussa SenseHubiksi. Samalla mahdollistui laitteiston yhteiskäyttö MinunMaatilani-ohjelman kanssa. Päivityksen myötä samalla tilalla voi olla nyt sekä korvamerkki- että panta-antureita ja erilaisia toiminnan tasoja. Tämä tuo uusia mahdollisuuksia eläinten seurantaan.

Teksti Marjut Suontausta | Kuvat Juha Kauranen

Automaattinen tiedonsiirto MinunMaatilani-ohjelmistosta SenseHubiin on mahdollinen uusien käyttäjien lisäksi kaikille, joilla järjestelmä on jo käytössä. Arki tilalla helpottuu, kun tietojen kaksinkertainen kirjaaminen poistuu ja eläinkohtaiset tiedot siirtyvät suoraan järjestelmien välillä. **Nina Prättälä** Kärämäeltä on ollut mukana lokakuulta saakka testaamassa MinunMaatilani ja SenseHubin yhteiskäyttöä.

”Oli turhauttavaa kirjata tietoja moneen paikkaan. Nyt kaikki eläinten tiedot mukaan lukien siemennys-, poikimis- ja tiineystarkastustiedot, lypsykausi ja umpeenpanopäivä siirtyvät

MinunMaatilastani suoraan. En luovu siitä enää mistään hinnasta ja suosittelen yhteiskäyttöä lämpimästi muillekin”, Nina kertoo. ”Etuna on myös tietojen

Miten mukaan SenseHubin ja MinunMaatilani yhteiskäyttöön?

- Tilalla tulee olla oikeus MinunMaatilani-ohjelmaan
- Ilmoita heatime-sopimukset@faba.fi sähköpostiin halukkuudestasi aloittaa yhteiskäyttö. Saat paluuviestinä ohjeet käytön aloittamiseen.
- SenseHubin ja MinunMaatilani vuosikäytön hinta on 130 € + alv 24 %

SenseHubin hankintaan voi hakea eläinten hyvinvoinnin parantamiseen tarkoitettua investointitukea. Lisätietoja antaa oman alueen ELY-keskus.

Bolitrace Biotin+

ONKO UMPILEHMIEN hivenaine-tasapaino kunnossa? Onko säilörehun laadussa parantamisen varaa?

BOLITRACE BIOTIN+: avulla varmistat suositusten mukaisen, pitkäaikaisen vitamiinien ja hivenaineiden saannin. Kahden kerralla annettavan boluksen vaikutusaika kestää neljä kuukautta.

RUNSAASTI BIOTIINIA sisältävä Biotin+ -valmiste takaa hyvät eväät uuteen tuotoskauteen. Biotiinin ansiosta sorkkien sarveisaine vahvistuu ja sorkkasairaudet sekä ontumiset vähenevät. Biotinilla on yhteys myös maitotuotoksen paranemiseen ja päivätuotos voi parantua 2-4 kg. Väkirehuvaltaisessa ruokinnassa eläimen oma biotiinin tuotanto voi alentua ja siksi biotiinilisä on monesti tarpeen. Myös tulevan ternimaidon laatu paranee, kun hivenaineiden ja vitamiinien saanti on umpikaudella kunnossa.

TUOTTEEN SISÄLTÄMÄT A- ja E-vitamiinit lisäävät elinvoimaisia vasikoita, vähentävät poikimisen jälkeisiä ongelmia ja varmistavat seuraavaa tiineyttä. Lisäksi tuotteessa on seleeniä, jodia, kuparia, mangaania ja sinkkiä.

HINTA 199,00 € + ALV 24 %. Yksi pakkaus sisältää 20 bolusta. Kerralla yhdelle eläimelle annetaan kaksi bolusta, jolloin hinta/eläin: 19,90 euroa.



Hoida piilevä ketoosi ajoissa ennen tuotoksen laskua

- Vain 2 % eläinlääkärihoidoista on ketoosia. Miksi siitä siis yhä puhutaan? Ketoosi on lypsykarjatiloilta yleisempi ongelma kuin on luultu. Etenkin piilevä ketoosi jää tiloilla huomaamatta ja hoitamatta, sillä se ei aiheuta lehmälle näkyviä oireita. Ketoosi alentaa kuitenkin lehmän maitotuotosta ja hedelmällisyyttä, ja voi pilata koko lypsykauden.
- Etelä-Pohjanmaalla Maidosta Maitoon -hankkeessa piilevää ketoosia esiintyi 43 %:lla kaikista tutkimukseen osallistuneista eläimistä. Piilevän ketoosin esiintyvyyttä lisää pitkä umpikausi ja poikimaväli. Ketoosi on aineenvaihduntasairaus, joka on seurausta energiansaannin vajauksesta. Lypsylehmillä sitä esiintyy yleisimmin poikimisen jälkeisinä viikkoina, jolloin lehmän maidontuotanto nousee nopeasti ja energian saanti ei vastaa maitotuotosta.
- BHB-pikatestillä voidaan selvittää, onko lehmän ketoainepitoisuus kohonnut. Maitotestillä saadaan yli 80 % tarkkuudella selville ketoosia sairastavat lehmät vain muutamassa sekunnissa. Veritestillä tulokset saadaan viidessä minuutissa jopa 95 % varmuudella. BHB-määritys suositellaan tehtäväksi kahden viikon kuluessa poikimisesta. Lisäksi ketoainepitoisuuksia kannattaa mitata ruokinnan muutosten yhteydessä tai kun tuotos tai sairastavuus poikkeaa odotetusta.



- BHB-testit löydät Faban verkkokaupasta (webshop.faba.fi) ja seminologeilta.
 - maitotesti, 25 testiliuskaa 29,00 € + alv 24 %
 - maitotesti, 100 testiliuskaa 89,00 € + alv 24 %
 - veritesti aloituspakkaus (sisältää mittarin ja 10 testiliuskaa) 49,00 € + alv 24 %
 - veritesti, 25 testiliuskaa 59,00 € + alv 24 %

Hedelmällisyyden seuranta *tuotulosta!*

Säännöllisesti tehtävät lepokausi- ja tiineystarkastukset auttavat pitämään karjan hedelmällisyytilanteen koko ajan hallinnassa. Karjan hedelmällisyydelle kannattaa asettaa selkeät tavoitteet, joita mitataan, seurataan ja verrataan samankokoisten karjatilojen hedelmällisyystuloksiin. Tilan taloudellinen tulos paranee, kun poikimaväli on 380 päivää.

FABAHELMI-PALVELUN SYDÄN ON LEPOKAUSITARKASTUKSET

Tuotannon varmistamiseksi on tärkeää tarkistaa poikineet lehmät uutta tiineyttämistä varten. Lepokausitarkastus on hyvä tehdä noin kuukausi poikimisesta. Lepokausitarkastuksessa tarkistetaan kohdun palautuminen poikimisen jälkeen, munasarjojen käynnistyminen uudelleen ja tehdään lehmän kunto- luokitus. Tarkastuksen tavoitteena on löytää nopeasti mahdolliset ongelmat ja ohjata tarvittaessa lehmä jatkohoitotoimenpiteisiin.

Varhaistiineystarkastukset

Varhaistiineystarkastus kannattaa tehdä 5-6 viikkoa siemennyksestä, koska tieto tyhjiksi jääneistä lehmistä on taloudellisesti tärkeä. Kun tyhjä lehmä on löydetty, on päätettävä toimenpiteistä. Tehoste- taanko kiimanseurantaa vai tarvitaanko hoitotoimenpiteitä mm. munasarjojen toimintaan liittyen? Myös myöhempi tiineystarkastus on tärkeää, sillä noin 20%:lle lehmistä tapahtuu luomisia.

Monipuolinen FabaHELMI-raportti

Helmi-raportti sisältää hedelmällisyyden tärkeimmät tunnusluvut, joilla voi seurata oman karjan hedelmällisyystuloksia ja vertailla saman kokoluokan karjojen tuloksia puolivuositain. Faban hedelmällisyysasiantuntijat auttavat Helmi-raportin läpikäymisessä ja analysoinnissa.

Faba panostaa hedelmällisyysosaamiseen

Faban seminologioiden hedelmällisyysasiantuntemusta kasvatetaan täydentävän



koulutuksen kautta tämän ja ensi vuoden aikana. Koulutuksen jälkeen yhä kattavampi osa seminologeista osaa auttaa tiloja hedelmällisyyteen liittyvissä asioissa. Siemennysten yhteydessä voidaan tehdä tiineys- ja lepokausitarkastuksia. **f**

**Palvelupäällikkö
Liisa Rampa, joka on
yksi asiantuntijoista
FabaHELMI-palvelun
takana.**



Allflexin korvamerkkien toimitukset uudistuivat

- Allflexin vapaiden korvamerkkien toimituksissa on siirrytty vuoden alusta alkaen pakettilähetystyksiin, joilla korvataan aiemmin käytössä olleet muovikuoret. Puhvipaketissa merkit pysyvät kuljetuksen ajan paremmassa järjestyksessä ja säilytys on kätevää. Erityisesti suurten merkkitilausten käsittely tiloilla helpottuu, kun merkit ovat pahlavilaatikoissa, uudelleen suljettaviin muovipusseihin erikseen pakattuina. Kaikki pakettitoimitukset toimitetaan tilan osoitteeseen ilman vastaanottajan kuittausta.
- Asiakkaat ovat olleet alkuvuodesta muutokseen tyytyväisiä: korvamerkit ovat hyvässä järjestyksessä ja niiden lajittelu on helpompaa. Lisäksi lähetysten jäljitys on nyt aiempaa tarkempaa seurantatunnuksen avulla.
- Vapaat korvamerkit kannattaa edelleen tilata 5-6 viikkoa ennen niiden käyttöä, jotta ne ehtivät hyvässä ajoin perille. Toimittajalla voi olla ajoittaisia ruuhkahuippuja, mikä saattaa aiheuttaa viivästyksiä. Pienet merkkitilaukset toimitetaan DNA-merkkejä lukuun ottamatta kirjepaketeissa. Lisätietoa osoitteessa www.faba.fi.
- Faban palveluita kehitetään jatkuvasti. Korvamerkkien ja niiden toimituksiin liittyvissä ongelmatilanteissa, palautteissa ja kehitysehdotuksissa voitte olla yhteydessä numeroon 020 747 2020 tai osoitteeseen korvamerkit@faba.fi.

FabaMAPPI – uusi digipalvelu tulossa

TÄNÄ VUONNA JULKAISTAAN Faban uusi digitaalinen palvelu: FabaMAPPI. Kyseessä on sähköinen siemennys- ja terveystiedot, joka tulee hiljalleen korvaamaan paperiset siemennys- ja terveystiedot. FabaMAPPI pilotoidaan alkavan kevään aikana ja asiakkaat saavat käyttää palvelua veloituksetta vuoden 2019 ajan.

SÄHKÖINEN KANSIO ei tule automaattisesti korvaamaan paperista versiota, vaan asiakkaat saavat itse päättää haluavatko käyttää edelleen paperisia kortteja vai siirtyä sähköiseen versioon.

FABAMAPPI tulee osaksi FabaMOBIILIA, eli se löytyy julkaisun jälkeen samasta paikasta, missä on esimerkiksi FabaKUTSU. Sähköisestä kansiossa voi hakea karjakohtaisen eläinlistan ja jokaiselle eläimelle oman kortin. Kortilta löytyy kaikki samat tiedot kuin nykyisestä paperisesta versiosta ja vähän enemmänkin. Sähköisessä versiossa on uutena ominaisuutena esimerkiksi varoitus, jos eläimellä on tulossa mahdollisesti riskipoikiminen. Myös varoajalliset eläimet voidaan listata erikseen.

Merkitse päivä nyt jo kalenteriin!



**Lypsikit Livenä
järjestetään
tänä vuonna
Pohjanmaalla 21.8.!**



Genomitestillä testataan myös useita perinnöllisiä vikoja

FABA, VÄXA JA SEGES ovat sopineet yhteisestä rekisteristä DNA-määritysten keräämiseksi. Suomen osalta ensimmäisenä vaiheena toteutetaan ayrshirellä ja holsteinilla genomitestauksen yhteydessä määritettyjen perinnöllisten sairauksien testitulosten tuonti Faban rekistereihin. Ensimmäisessä aallossa saadaan seuraavan kuuden eri perinnöllisen vian tiedot: holstein haplotyyppi 1 (HH1), holstein haplotyyppi 3 (HH3), spinal muscular atrophy (SMA), PIRM (AH1), Bos Taurus Autosome 12 (BTA12) ja Bos Taurus Autosome 23 (BTA23).

YHTEISEN REKISTERIN ETUNA ON SE, että se mahdollistaa joustavan DNA-määrittystietojen tuonin esim. tanskalaisten ja ruotsalaisten sonnien ja tuontialkoiden vanhemmista. Tässä samassa yhteydessä NAV-maiden kesken on sovittu DNA-määritysten nimeämiskäytännön yhtenäistämistä. NAVin kotisivuille tulee selvitykset eri DNA-määritysten kohteena olevista perinnöllisistä vioista (haplotyypeistä, geneettisistä virheistä, nupoudesta ja maidon kaseiineista). Faban kotisivuilta löytyy myös tietoa niistä ominaisuuksista, joita voi tutkituttaa Fabalab-palveluiden kautta.

YKSITTÄISEN GENOMITESTATUN naaraan testitulokset näkyvät esim. kantakirjatodistuksessa tai MinunMaatilani ”Tapahtuma ja listaukset”-työkalulla tehtävissä raporteissa. Valitse raportille ”DNA-määritykset -> geenivirheet”. Tässä samassa sarakkeessa näkyy myös kaikki muutkin Fabalabin kautta suoritettut DNA-määritykset, esim. kaseiinutkimukset (beta A1/A2, kappa).

VIKINGGENETICS JULKAISEE omien sonnien DNA-määrittystiedot kotisivujensa sonninäytöillä. Jatkossa myös NAV:in sonninäytöiltä löytyy tietoja DNA-määrittämisestä.

Osuuskunnan jäsenyys kannattaa!

ASIAKASBONUS VAIHTELEE puolesta prosentista viiteen prosenttiin ja se määräytyy karjatunnuskohtaisten laskutustietojen perusteella. Käytännössä tilan vuosineljännesostot määrittelevät bonustason. Ostokertymä lasketaan arvonlisäverottomasta laskutusmäärästä. Jokaisen vuosineljänneksen laskenta käynnistyy alusta. Kalenterivuoden kolmen kuukauden mittaisten jaksojen bonuskertymät lasketaan vuodenvaihteessa yhteen. Näiden hyvityskertymä maksetaan seuraavan kalenterivuoden ensimmäisellä neljänneksellä, joko ostohyvityksenä laskulla tai tilitietoilmoituksen perusteella suoraan karjatunnuksen omistajan pankkitilille.

Faban jäsenille maksettavaa bonusta kerryttävät Faban laskuttamat siemenannokset, siemennys- ja hedelmällisyyspalvelut, alkionsiirtopalvelut, jalostuspalvelut ja kaikki tarvikeostot. Investointityyppiset tuotteet kuten eläinkaupa, SenseHub ja hoitokalusteet eivät kerrytä bonuksia.

Bonuksen kertyminen	
Ostokertymä	Bonus %
500 €	0,5
1000 €	1,0
1500 €	2,0
2000 €	3,0
2500 €	4,0
3000 €	5,0



Bonuskertymää seurataan karjatunnuskohtaisesti. Yhteisnavetoissa ja yhtiöissä kannattaa palvelut sekä tuotteet tilata sen karjatunnuksen lukuun, jonne hyvitykset halutaan osoittaa. Ulkoistetussa hiehoikasvatuksessa Faban siemennys- ja annostilaukset sekä jalostus-, hedelmällisyys- ja terveystilaukset sekä jalostus-, hedelmällisyys- ja terveystilaukset tilataan karjaan, jonka nautarekisterissä (hallinta) eläimet ovat. Laskutus ilmoitetaan jo tilausvaiheessa bonuksen-saajan karjatunnukselle, joka on yleensä lehmän omistaja.

➤ Jos et ole vielä jäsen, löydät jäsenhakemuksen ja ohjeet jäseneksi liittymiseksi tai jäsenyyden siirtämiseksi Faban kotisivuilta.

➤ Uuden jäsenen maksut vuonna 2019 ovat liittymismaksu (100 € + alv 24 %) ja osuusmaksu 210 euroa. Sukupolvenvaihdoksissa jäsenyys siirtyy samalla lomakkeella ilman lisäkuluja siirtoilmoituksena.

Moocall HEAT

– Tehokkuutta emolehmätiloille

Moocall HEAT on Moocallin kehittämä, emolehmätiloille suunniteltu tuote. Laite tunnistaa sonnin luontaisen käyttäytymisen avulla kiimat, kiimojen uusimiset sekä hedelmällisyysongelmat. Lisäksi järjestelmä kertoo arvioidun poikimispäivän ja sonnin aktiivisuuden tason.

Luotettavaa mittausta

Moocall HEAT mittaa sonnin ja lehmän välistä etäisyyttä sekä yhdessä vietettyä aikaa RFID-tekniologian avulla. Sonnin kaulassa oleva panta lähettää ympärilleen signaalia etsien lähellä olevia lehmiä. Signaalin löydettyä lehmän korvassa olevan RFID-merkin, kirjaa järjestelmä etäisyyden lehmän ja sonnin välillä. Samalla panta mittaa myös kokonaisyhdessäoloaikaa, jonka sonni ja lehmä viettävät toistensa lähellä.

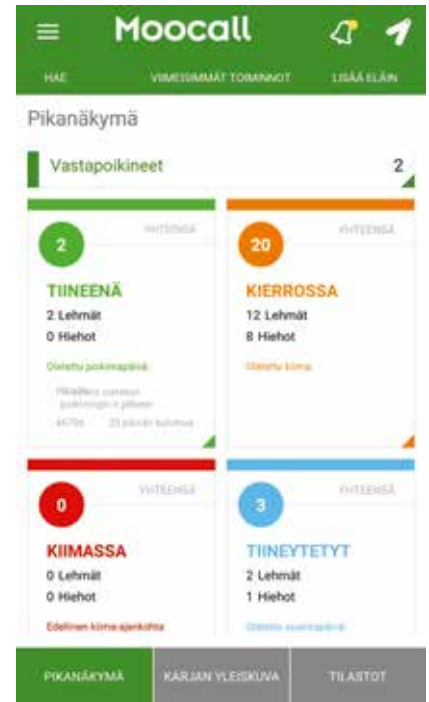
Pannan kiihtyvyyssanturin ja gyroskoopin ansiosta astumiset ja

astumisyrietykset tunnistetaan luotettavasti.

Laitteen käyttöönotto on helppoa: kaulapannan lataus, korvamerkkien kiinnittäminen ja Moocall Breed Manager-sovelluksen lataus sovelluskaupasta. Lehmien tiedot lisätään sovellukseen, jonka jälkeen laite aloittaa automaattisesti toimintansa. Kaikki laitteen lähettämät tiedot tallentuvat sovellukseen.

Ennakointi paranee

Sonnin ja lehmän kanssakäymisen perusteella mahdolliset kiimojen uusimiset ovat tehokkaasti tunnistettavissa. Jos lehmä tai hieho uusi kiimansa, järjestelmä siirtää sen automaattisesti tiineydetty-listalta takaisin kiimassa-listalle. Kun kiima ei uusiudu riittävän pitkällä aikavälillä, eläin oletetaan tiineeksi ja siirretään tiineydettyjen listalle. Tämän jälkeen järjestelmä arvioi yksilön poikimispäivän. Myös tieto lehmän hedelmällisyysongelmista ilmenee nopeasti, jos yksittäinen eläin ei siirry lainkaan kiimassa olevien listalle. Tiloilta saatu palaute on ollut erittäin



Kaikki laitteen lähettämät tiedot löytyvät Breed Manager-sovelluksesta.

positiivista. Ensimmäinen laite otettiin Suomessa käyttöön viime vuonna kesäkuun alussa ja astutuskausi oli onnistunut. Järjestelmä ilmoitti kiimoista ja uusimisista odotetusti. Merkit ja panta pysyivät eläimillä hyvin. **f** Teksti ja kuvat: **Lauri Ketola**



Moocall HEAT-panta kiinnitetään sonnin kaulaan.

Hyödyt

- Tunnistaa kiimat, kiimojen uusimiset ja ei kiimaan tulevat eläimet yli 98 % tarkkuudella (Testitiloilla saatu tulos 2017)
- Ilmoitukset jokaisesta kiimasta, myös lyhytkestoisista
- Tunnista tyhjät lehmät nopeasti
- Tunnista epäaktiivinen sonni nopeasti
- Saa selville arvioidut poikimis- ja astumispäivät automaattisesti
- Kaikki tieto ja hälytykset Moocall Breed Manager-sovelluksesta

Perustietoa järjestelmästä

- Kaulapannan akunkesto 8 viikkoa yhdellä latauksella
- Paketin sisältö: Sonnin kaulapanta, 50kpl RFID-merkkejä, laturi ja käyttöohjeet
- Hinta 1330€ + alv. (sis. yhden vuoden käyttömaksun ja takuun 1 v.)
- Vuosimaksu 350€ + alv. (lisätakuumahdollisuus 12 kk 100€)

Lisätietoa laitteesta: 020 747 2020 tai moocall@faba.fi.



Emotarkkailu uudistui!

Lihakarjatilojen eläinaineksen kehittämiseen on tänä vuonna auennut uusia mahdollisuuksia. Faban perinteikäs emolehmätarkkailu on uudelta nimeltään FabaEMO -tarkkailu. Rinnalle ovat tulleet kevennetty versio FabaPIHVI+ sekä huipputason palvelupaketti FabaEMO+.

Kevennetty FabaPIHVI+ -tarkkailu

FabaPIHVI+ luo perustan eläinaineksen kehittämiseen liha- karjatiloiilla. Nautarekisteriin kertyvä tieto, teurastiedot sekä Faban jalostusasiantuntijoiden neuvonta antavat mahdollisuuden karjan kehittämiseen ja parempaan teurastiliin. Palvelussa tila saa käyttöönsä viisi kertaa vuodessa laskettavat teurasindeksit. Nämä luovat vahvan pohjan eläinvalinnoille, ja kertovat minkälaista kasvukykyä ja teurasominaisuuksia karjan eläimet periyttävät. Punnitsemista kasvukaudella ei vaadita.

Palveluun kuuluu lisäksi Faban emolehmäasiantuntijoiden etänä antama neuvonta esimerkiksi eläinvalinnoissa ja eläinkaupoissa sekä Minun Maatilani Tilaraportti ja sen analysointi yhdessä jalostusasiantuntijan kanssa. Jalostusasiantuntijan voi aina lisämaksusta pyytää tilakäynnille, jolloin voidaan yhdessä tarkastella eläinainesta ja miettiä kehityskohteita.

FabaEMO -tarkkailu kokonaisvaltaiseen kehittämiseen

FabaEMO-tarkkailu on tuttu ja perinteinen emotarkkailu. Nautarekisterin ja teurastietojen lisäksi hyödynnetään tilan keräämät punnitustiedot. Nämä yhdistettynä jalostusasiantuntijoiden

neuvontaan antavat mahdollisuuden karjan kokonaisvaltaiseen jalostamiseen.

FabaEMO -tarkkailussa tila saa käyttöönsä syntymäpainoindeksit, 200- ja 365 päivän painoindeksit, emoindeksit, teurasindeksit sekä poikimahelpousindeksit.

Oman emolehmäasiantuntijan neuvonta (etäneuvonta ja yksi tilakäynti) ja Minun Maatilani Tilaraportin analysointi yhdessä jalostusasiantuntijan kanssa kuuluvat palveluun. Hintaan sisältyvällä tilakäynnillä voidaan käydä läpi tilan eläinainesta, luoda pohjaa seuraavan kauden jalostussuunnitelmalle, miettiä karjan kehityskohteita tai rakennearvostella emoja, siitossoneja sekä myyntiin tarjottavia vuoden vanhoja sonnipoikia.

FabaEMO+ -tarkkailu on täydenpalvelun paketti jalostuskarjalle

FabaEMO+ -tarkkailu sopii tilalle, joka haluaa täyden hyödyn eläinaineksen kehittämiseen. Tarkkailuun kuuluva tila saa käyttöönsä palvelun, joka sisältää kaikki edellä listattuihin tarkkailuihin kuuluvat palvelut, kaikki jalostusindeksit, EmoJasun sekä lisäksi NautaNetin myynti-ilmoitukset.

Tässä vaihtoehdossa hintaan sisältyy etäneuvonnan lisäksi kaksi tilakäyntiä, joilla kannattaa rakennearvostella vähintään tilan kaikki jalostuseläimet sekä vuosikkaat sonnit. **f** Teksti ja kuvat **Kaisa Sirkko**

Kysy lisää palveluista Faban emolehmäasiantuntijoilta tai asiakas- ja kehityspäällikkö Kaisa Sirkolta, puh. 0400 614084, kaisa.sirkko@faba.fi. Palvelun hinnoittelu riippuu valitun tarkkailuvaihtoehdon lisäksi mm. karjakoosta. Hinnaston löydät Faban verkkosivuilta.



Jari ja Korvenpään
Nyyrikki. Nyyrikin
tytär Oilikki asustaa
Hollolassa.

Kärsivällisyyttä ja hyvää hoitoa

Pertteliläisten **Jari** ja **Hanna Laineen** jalostustavoite on mahdollisimman korkea elinikäistuotos. Hyvä hoito, kärsivällisyys ja pitkä jalostustyö ovat tuottaneet hienoja tuloksia. Neljännes elossa olevista lehmistä on ylittänyt 60 000 kilon rajan, useita hiehoja on valittu VikingGeneticsin jalostusohjelmiin. Näistä yksi on ayrshire-hieho Korvenpään Oilikki.

Teksti ja kuvat **Mikko Säynäjärvi**

Korvenpään tila siirtyi **Jarin**, 55, ja **Hannan**, 58, haltuun 1995. Siitä alkaen Jari on tehnyt yhteistyötä jalostusasiantuntija **Päivi Huhtisen** kanssa. ”Viime vuosina ollaan oltu yhä enemmän Päivin varassa. Sonnit tulevat ja menevät, joten ei niiden perässä pysy”, Jari kertoo. Hanna ei juurikaan osallistu jalostusasioihin. ”Osallistun jalostusasioihin ominaisuuksista keskusteltaessa, mutta muuten jalostus on Jarin juttu”, Hanna naurahtaa.

Elinikäistuotos arvossaan

Korkea elinikäistuotos on karjan selvä tavoite. Keskipoikimaker-
ta on 3,78 ja liharotusonnien osuus siemennyksistä on käynyt

jo 60 prosentissa. Vuodesta 2005 alkaen 100-tonnareita on kertynyt viisi ja uusia on luvassa. Aste (D Brandy x Boliver), 90 500 kiloa, ja Asta (Record x Peterslund), 88 000 kiloa, ovat lähimpänä. Lisäksi neljä lähestyy 80 000 kiloa ja kolme on ohittanut 60 000 kilon rajapyökin.

”Kärsivällisyyttä tarvitaan ja sairaskarsina pelastaa”, Hanna kertoo kestävyuden saloista. Kolmesti vuodessa tehdyt sorkka-
hoidot ovat myös Jarin ja Hannan mielestä yksi oleellinen tekijä.

Perustus genomitestistä

Karja on ollut mukana GenVik-projektissa (ent. LD-projekti)
pitkään, joten kaikki lehmävasikat genomitetaan ja Fa-



Tehty työ näkyy myös 100-tonnareista kertyneissä palkinnoissa. Kuvassa on vain pieni otos.



”Osallistun jalostusasioihin ominaisuuksista keskusteltaessa, mutta muuten jalostus on Jarin juttu”, kertoo Hanna Laine

baRANE on ahkerassa käytössä. ”Jos genomitestiä ei olisi, niin kyllä oltaisiin tyhjän päällä. Genomitesti on luja perusta”, Jari toteaa.

Pitoisuuksiin on kiinnitetty huomiota jo pitkään. Nyt painotetaan tuotosindeksiä ja utareterveyttä sekä luonnetta. ”Olimme aikoinaan siirtymässä kokonaan holsteiniin, mutta pitoisuudet alenivat, joten ayrshiret saivat jäädä”, Jari kertoo.

Alkiota, hiehoja ja valopilkku

Alkiota on huuhdeltu ja siirretty jo pitkään. Viime aikoina on kuitenkin siirretty vain omien hiehojen sopimushuuhteluista saatuja alkiota. Hyvien tulosten ansiosta alkiota on riittänyt myyntiin.

Hyvä esimerkki on Nuoska (VH Bolus x Delta Alonso), GP-84. Se tuotti ensimmäisellä (VH Python) huuhtelussa 10 siirtokelpoista alkiota ja toisella (VH Motown) peräti 14. Nuoska huuhdeltiin kotona, mutta sen emä Lauha myytiin aikoinaan VikingGeneticsille.

VH Motownilla tehdystä huuhtelusta VG osti VH Molli -nimisen sonnin, gNTM +21, mutta valitettavasti se karsiutui asemalla saadessaan ensimmäisen virallisen arvostelun. Tieto



Korvenpää, Pertteli

Omistajat Jari ja Hanna Laine

Pihatto vuodelta 2002, lypsyasema 2 x 3

Keskituotos 10 921 kg EKM

Lypsäviä 35, joista 2/3 holsteineja ja loput ayrshirejä

Keskipoikimakerta 3,78

Siemennysten liharotuosuus 60 %

FabaJASU ja siemennyspalvelut

Mukana GenVik-projektissa

VH Mollin ostosta hämmästytti ja ilahdutti. ”Useita on testattu ja hylkyihin on totuttu, mutta nyt yhtäkkiä tuli varsinainen valopilkku. Tosin sitten alkoi stressi. Ettei vain mitään sattuisi. Kuuntelin sen jokaista yskäisyä, kunnes eläinlääkäri totesi, että kyllä toisetkin joskus yskähtelevät”, Jari kertoo.

VH Mollin karsiutumiseen kalkkiviivoilla Jari suhtautuu rauhallisesti. ”Tällaista tämä on. Ilon hetkistä pettymyksiin, joskaan tämä ei nyt maailmaa kaada”, Jari toteaa.

Tällä hetkellä vuoden ikäinen Oilikki (VR Freeze x VR Sahara), +25, edustaa Korvenpään hiehoja Hollolassa. Oilikki kuuluu parhaimpaan joukkoon ja sille on asetettu vähintään 40 alkion tavoite. Loka- ja marraskuussa kuudesta OPUsta saatiin 11 siirtokelpoista alkiota. Huuhtelut aloitettiin nyt tammikuun lopussa ja huuhtelukertoja on vähintään kolme. OPUissa saadut tulokset ennakoivat hyvää alkiosaalista.

Täysillä loppuun asti

Jari toimi seminologina aina vuoteen 1995 asti. Hän ei kuitenkaan siemennä itse, vaan käyttää Faban seminologipalveluja. ”Tekosyynä voisin pitää värisokeuttani. Olkien erottaminen saattaa olla hankalaa. Varsinainen syy käyttää seminologipalvelua on halu tavata ihmisiä ja vaihtaa ajatuksia ammattilaisen kanssa”, Jari toteaa.

Lapset **Pekka**, **Anni** ja **Aino** ovat jo muuttaneet omilleen. ”Jos lähdemme lomalle, niin he ovat kuitenkin aina valmiita auttamaan”, Hanna kertoo. Tilan peltopinta-ala ei mahdollista laajennusta ja lapsilla on omat ammatinsä ja opinnot. Josakin vaiheessa karjasta luovutaan, mutta jalostustyö jatkuu siihen asti täysillä ja karja tuottaa varmasti vielä monta uutta tähteä. **f**

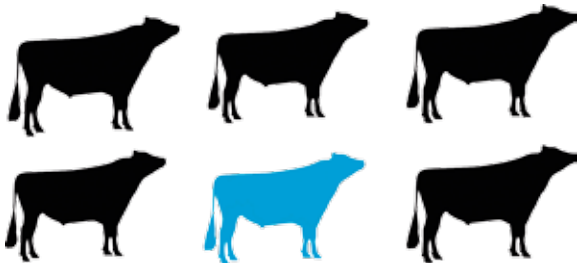
Tuotos, terveys ja kestävyys *samassa paketissa*

TALOUDELLISEN TULOKSEN pysyvä nostaminen onnistuu vaikuttamalla eläinainekseen. Eläinten periytyviin ominaisuuksiin vaikuttaminen on siten tärkeimpiä pitkän aikavälin ratkaisuja, joita karjanomistaja työssään tekee. Karjan kehittämisessä keskittyminen terveyden, kestävyiden sekä tuottavuuden parantamiseen on investointi karjan tulevai-

suuteen. Vaikutus kertaantuu sukupolvesta toiseen, jolloin saavutetaan pysyvä, korkea taso valituissa ominaisuuksissa. Pohjoismaiset sonnit tuottavat parhaan tuloksen pohjoismaisissa olosuhteissa. Kokonaisjalostusarvo NTM (Nordic Total Merit) on täydellinen valintatyökalu sisältäen sekä tuotoksen että käyttöominaisuudet.

Luotettava työkalu

NTM sisältää kaikki ne ominaisuudet, jotka parantavat lehmien kestävyyttä (tuotos, terveys, hedelmällisyys, rakenne ja käyttöominaisuudet). NTM:n indeksilaskennan taustalla on maailman laajin tiedonkeruu ja mittava panostus tuotekehitykseen.



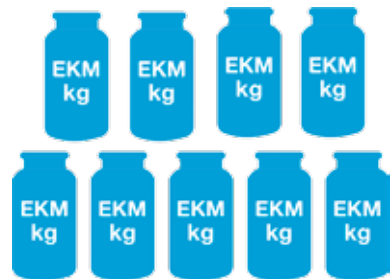
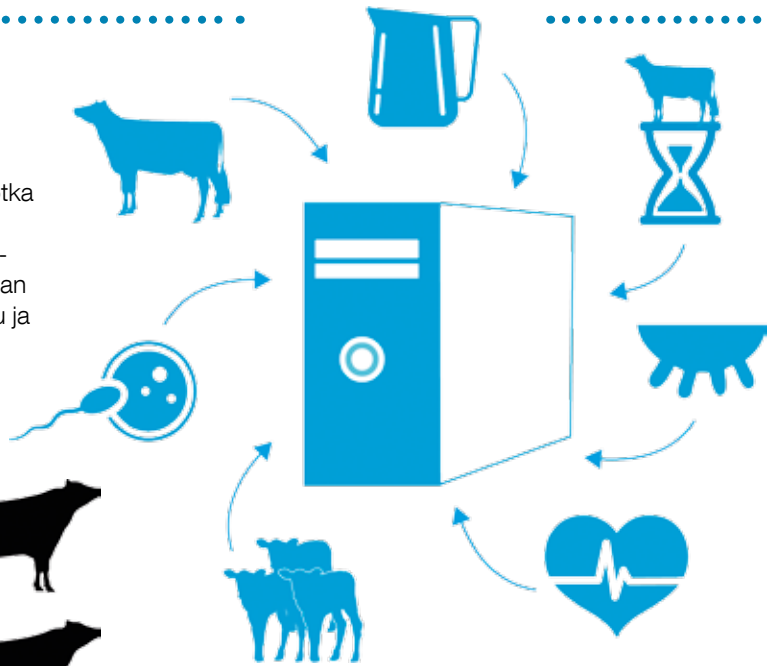
Huippusonneja kaikkiin jalostustavoitteisiin

Sonnivalinnassa kannattaa valita ne sonnit, joilla on paras NTM halutussa ominaisuudessa.



Terveet ja kestävät lehmät

NTM:ssä korostuu kestävyteen positiivisesti vaikuttavat ominaisuudet. Terveysominaisuuksiin keskittyminen vaikuttaa myös kestävyteen. Kestävyttä tavoiteltaessa rakenneominaisuuksista kannattaa kiinnittää huomio utare- ja jalkarakenteeseen.



Parempi tuotos + paremmat pitoisuudet = parempi taloudellinen tulos

Tuotos kehittyy parhaiten, kun eläinvalinnassa keskittyy tuotos- ja maitokiloindekseihin. Samalla maidon kiiva-ainekoostumus kohenee, jonka merkitys on kasvussa myös hinnoittelussa. Maitotuotos ei sen sijaan automaattisesti kasva eläimen koon mukana. Lisäksi isojen eläinten ylläpitovuokinnan tarve kasvaa koon myötä.



Ilmaveivi (Ypry x Ooppium), VG-86, oli aikoinaan paikallinen kuuluisuus. Se sai nimensä yleisöäänestyksessä. Neljän kauden keskituotos on komeat 12 125 kiloa.

Hyvään alkuun huuhtelusopimuksella

Timo ja Kati Mankki aloittivat vuosi sitten järjestelmällisen genomitestauksen. Kaikkien lehmävasikoiden testaus on tehostanut sonnilintoja ja on poikunut jo yhden sopimushuuhdelun. Robottimaisuutta ja kestävyyttä parantamalla sekä tiukalla karsinnalla keskituotosta-voite on asetettu 11 000 kiloon.

Teksti ja kuvat Mikko Säynäjärvi

Rauhalan tilan juuret ulottuvat aina vuoteen 1612. **Timosta**, 48, ja **Katista**, 47, tuli tilan 13. isäntäpari sukupolvenvaihdoksessa vuosituhannen vaihteessa. Tuolloin Timo siirtyi ProAgrialta ja EU-projektin parista kotitilan töihin, mutta Kati jatkoi opettajana Anjalan maa- ja metsätalousoppilaitoksessa aina vuoteen 2007.

Siitä lähtien he ovat hoitaneet tilan työt pääosin kahdestaan. Timon isä **Teuvo** auttaa rehumestarina ja äiti **Pirkko** valvoo lasten kouluun lähdot sekä toimii futismummona. Kesällä tila työllistää pari kesätyöntekijää.

>>



Etevä (Valuri x Ooppium) on nimensä mukainen. Se ei ole aiheuttanut huolia ja maitoa on kertynyt 87 000 kiloa.

Jerseyt yllättivät

Karja on 80-prosenttisesti ayrshireä. ”Jossakin vaiheessa aiottiin siirtyä holsteiniin, mutta sitten pakitettiin. Ayrshiret ovat kestävämpiä ja etenkin utareterveys on parempi, vaikka onhan holstein edistynyt huomattavasti”, Kati ja Timo kertovat.

Karjan muutamasta jersey-risteytyksestä on hyviä kokemuksia. ”Ne ovat terveitä, aktiivisia ja hyväluonteisia. Tuotokessakaan ole valittamista. Jatsin (DJ Zuma x Record) neljän kauden keskituotos on yli 10 000 kiloa ja paras kausi 11 600 kiloa”, Timo kertoo.

Asiakaspäällikkö **Kateriina Sjöblom** käy tilalla neljä kertaa vuodessa tekemässä FabaJASUn ja FabaRANE-arvostelut. ”Kateriina kertoo ja kirjaa lehmäkommentteja perusteellisesti,

joten pysymme hyvin ajan tasalla”, Kati sanoo. Jalostustavoite on robottimaisuus ja karsintaa kiristetään edelleen.

Genomiarvot ohjaavat

Liharotusiemennysten osuus on noussut 40 prosenttiin. Vuosi sitten aloitettu systemaattinen genomitestausta ohjaa sonnivalintoja. Heikoimmille hiehoille käytetään angus-sonneja, parhaimmille oman rodun lajiteltua ja muille tavallista siementä. Lehmien liharotu on puolestaan blondi.

Alkionsiirto ja huuhtelut ovat uusia juttuja. Ne olivat käyneet Katin ja Timon mielessä, mutta OOI Suomen (VH McGraph x VH Desota), +27, genomitulos ja VikingGeneticsin tarjoama



"Tila on ollut samalla suvulla vuodesta 1612. Minä olen nyt 13. isäntä, mutta toivottavasti se ei ole mikään enne." Timo Mankki naurahtaa.

Kati, Timo ja Teuvo Mankki.

huuhtelusopimus saivat heidät tuumasta toimeen. "Sopimus pienensi aloituskynnystä. Saimme Kemalilla tehdystä huuhtelusta tosin vain kolme siirtokelpoista alkioita, mutta kokemus oli hyvä harjoitus jatkoa ajatellen", Kati kertoo.

Hyvin toimiva systeemi

Seminologit hoitavat karjan siemennykset. Hedelmällisyys-asiiantuntija **Anna-Marja Tuominen** vastaa joka toinen kuukausi tehtävistä FabAHELMI-käynneistä. "Anna-Marja tarkastaa poikineet, tekee tiineystarkastukset, katsoo ongelmatapaukset ja ohjaa ne tarvittaessa eläinlääkäriin hoitoon. Tämä on kyllä hyvin toimiva systeemi", Kati toteaa.

Laajennus ei ole Timon mielessä. Vanhemmilla tyttärillä on tuskin haluja jatkaa, eikä nuorimpien ajatuksista vielä tiedä. "Nyt on menossa vaakalentovaihe. Nykyisen navetan seinistä otetaan irti mitä saadaan. Keskituotos nostetaan 11 000 kiloon karsimalla hieman lehmämäärää ja parantamalla kestävyyttä," Timo kuvaa tämän hetken tilannetta.

Perheen vapaa-aika on aikamoista lentoa, sillä tytöt pelaavat jalkapalloa suomenmestaruus- ja maajoukkueetasolla. Timon aika menee kuskina ja joukkueiden huoltajana. "Vielä pari vuotta katselen näitä huoltajan hommia, mutta sitten ostan hirtvikoiran", Timo tokaisee. "Minä seuraan pelejä, mutta onhan sitä leivottava mokkapaloja ja toimittava kioskintätiä kisoissa. Ja pyykkiäkin riittää", Kati kertoo yhteisen harrastuksen iloista. **f**



Rauhala, Kouvola

Kati ja Timo Mankki sekä lapset Iida, 18, Elina, 17, Hanna, 14, ja Sanni 11

Vuonna 2001 rakennettu ja 2010 laajennettu navetta

Ensimmäinen DeLaval-robotti 2012 ja toinen 2013

Lypsyssä 100 lehmää, joista 80% ayrshireä, 20% holsteinia. Lisäksi pari jersey-risteytystä

Keskituotos 10 073 kg EKM

Jalostustavoite robottimaisuus

Nuorkarja ja ummessa olevat ulkoilevat vuoden ympäri

Peltoa 150 ha, jossa mukana Katin kotitilan pellot Miehikkälässä

Pinta-alasta puolet nurmella ja puolet viljalla

Niittosopimuksia naapureiden kanssa

Vastuullisuus on osa

Faban päivittäistä palvelutoimintaa

Faban tehtävänä on tuottaa asiakasomistajilleen palveluja ja tuotteita, joiden avulla karjan hyvinvointi ja karjatilan toiminnan tuottavuus paranevat vastuullisesti ja ympäristö huomioiden. Tärkeä osa vastuullisuutta on palvelujen ja toiminnan kehittäminen kestävä kehityksen periaatteiden mukaisesti. Faban liiketoiminnan on siten täytettävä jäsenten, henkilöstön, sidosryhmien ja koko yhteiskunnan odotukset ja vaatimukset.

Palveluja asiakkaan eduksi

Faban palvelut tehostavat karjanomistajien ja heidän karjojensa toiminnan tuottavuutta. Kehitystyön lähtökohtana on analysoidun tiedon hyödyntäminen. Ennakoivan terveydenhoidon avulla eläimet pysyvät terveempinä ja hyvinvoivina. Vastuullisuus on keskiössä

myös eläinkaupan ja turvallisten navettaolosuhteiden tuottamisessa.

Kestävää jalostustoimintaa

Jalostusohjelmien avulla edistetään karjatilojen eläinaineksen kehittymistä entistä tuottavammaksi, kestävämmäksi ja terveemmäksi. Karjanomistajien rekisteröimät tulokset ja terveystiedot antavat luotettavan pohjan jalostuksen kehittämiseen. Tietoa hyödyntämällä luodaan pohja vastuulliselle jalostamiselle ja maidontuotannolle. Faban kumppani VikingGenetics tuottaa genetiikkaa, jossa tuotos ja terveys ovat tasapainossa.

Ympäristöä kunnioittaen

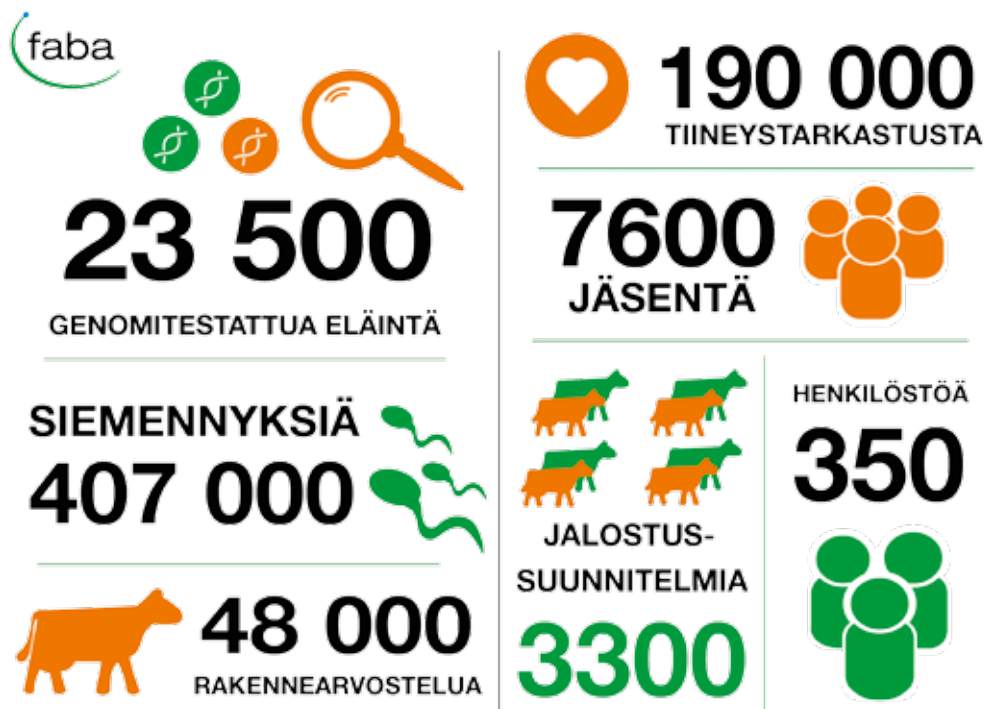
Fabalaiset toimivat työssään yhteisten arvojen mukaisesti. Henkilökunnan osaamista kehitetään aktiivisesti. Pal-

veluiden tuottaminen optimoidaan mm. reittien tarkalla suunnittelulla ja digitaalisia palveluja hyödyntäen. Asiakkaan ja karjan tietoja käsitellään aina ehdottoman luottamuksellisesti.

Suomessa nurmea ravintona hyödyntävä karja hillitsee karjatalouden ympäristövaikutuksia. Rehuhyötyindeksin kehittämisen ja tehokkaan jalostuksen avulla karjan ympäristövaikutukset pyritään vähentämään entisestään.

Osuustoimintaa läpinäkyvästi

Faba on suomalaisten kotieläinyrittäjien omistama, rahoittama ja hallinnoima yritys. Jäsenistöllä on mahdollisuus vaikuttaa osuuskunnan toimintaan vaaleilla valitun edustajiston kautta. Hyvitämme vuosittain jäsenille ostoista asiakasbonusta. **f**
Teksti: **Eve Jussila**





BISNES+

**MAATILAN JOHTAMINEN YHDESSÄ PAIKASSA
TULOKSET, MITTARIT, DOKUMENTIT**

- kertakirjautumalla
- tietoturvallisesti

www.bisnesplus.fi



Helppoja ja huolettomia sonnivalintoja

Faban ja VikingGeneticsin yhteiset, kansainväliset sonniryhmät on tehty helpottamaan sonnivalintoja. Ryhmiin valitaan parhaista sonneista kunkin ryhmän vaatimukset parhaiten täyttävät yksilöt.

Sonniryhmien avulla löydät Faban verkkokaupasta aina vaivatta tavoitteitasi vastaavat huippusonnit.

Ominaisuusryhmäsonnit löydät Faban verkkokaupasta:
webshop.faba.fi